

TALLINNA EHITUSKOOL

Mööblirestauraatori eriala

PORTFOLIO

Raine Otsla

Tallinn 2024

SISUKORD

LÕPUTÖÖ: UUSROKOKOO TOOL	4
Üldandmed:	4
Eseme legend	5
Eseme seisundi kirjeldus	5
Ideaalseisundi määramine	5
Restaureerimise kava	5
Restaureerimise käigus teostatud tööd ja kasutatud materjalid	6
Mööbli ettevalmistus transpordiks ja suhtlemine kliendiga	17
PUITOSADE SÄILITAMINE JA TAASTAMINE	20
Puidu masintöötlemine	21
Treimine	22
Puidulõigete valmistamine ja pirandamine	23
Spoonimine	23
PUITPINDADE VIIMISTLEMINE	26
POLSTERDAMINE	31
Materjalide juurdelõikus ja õmblemine	31
Kõva polster- kirjutuslaua tool	32
Poolpehme polster- Biidermaieri tool	33
Eneseanalüüs	34
Ettevõtlusest	34

Õpingud loetakse lõpetanuks, kui õpilane on omandanud õppekavas kirjeldatud kutsetele vastavad õpiväljundid lävendi tasemel koostanud ja kaitsnud kutseeksamil ning koostanud eneseanalüüsi.

Moodul	Juhendaja	
Mööblirestauraatori baastadmised	Sven Aunaste	Moodul läbitud
Puidu lõiketöötlemine	Sven Aunaste	Moodul läbitud
Puitmööbli restaureerimine	Sven Aunaste	Moodul läbitud
Materjalide juurdelõikus ja õmblemine	Vesse Jämsä	Moodul läbitud
Mööbli polstri restaureerimine	Margus Sildre Eha Vacht	Moodul läbitud
Viimistlemine	Sven Aunaste	Moodul läbitud
Õpitee ja töö muutuv keskkonnas		Moodul läbitud
Praktika	Viljo Naarits, Timo Talvik, Francesco (Itaalia), Philippo (Itaalia)	
Valikõpingute moodul		
Intarsia koostamine	Sven Aunaste	Moodul läbitud
Puidulõigete valmistamine ja parandamine	Sven Aunaste	Moodul läbitud
Mööbli pindade vineerimine(katmine spooniga)	Sven Aunaste	Moodul läbitud
Puidust väikeesemete valmistamine	Sven Aunaste	Moodul läbitud
Värvitud pindade restaureerimine	Sven Aunaste	Moodul läbitud
Eneseanalüüs	Raine Otsla	

LÕPUTÖÖ: UUSROKOKOO TOOL

Üldandmed:

- Nimetus: Uusrokokoo tool
- Päritolu: Eesti
- Valmistamise aasta: 1870-1880a.
- Valmistaja: teadmata
- Materjal: put (kask), pollster (5 vedruga polster)
- Viimistlus: peits (tume pähkel, lakk šellak)
- Tehnikad: käsitöö (karkass), käsitöö (kõva servaga polster), peits, lakk
- Mõõdud: kõrgus 998mm, laius 431mm, sügavus 449mm
- Omanik: Viljar Vissel
- Restaureerija: Raine Otsla
- Juhendaja: Sven Aunaste, Eha Vacht
- Tööde algus: märts 2024
- Tööde lõpp: mai 2024

Eseme legend

- Omanik ostis tooli 2018. aastal Tartu linnast, aga väidetavalt on saadud varasemalt Pärnust.

Eseme seisundi kirjeldus

- Tool ei ole kasutuskõlbulik.
- Konstruktsioon on ebastabiilne ja logiseb, tapid lahti.
- Parandatud on tappühendusi suurte naelte abil.
- Vasakul leeni keskel puidulõige katki (pooleldi puudulik).
- Puudub polster täielikult.
- Viimistlus on osaliselt kulunud.

Ideaalseisundi määramine

Omaniku soov on võimalikult vähe puutuda puiduosa. Tooli otstarve edaspidi on kasutamiseks, aga mitte igapäevaselt.

Restaureerimise kava

- Esmane visuaalne jäädvustamine ja kahjustuste üles märkimine.
- Eseme mõõtmine ja pildistamine.
- Üldine eseme puhastus.
- Naelte eemaldamine.
- Tagumiste tappide lahti võtmine, puhastamine ja uuesti kokku liimimine.
- Naelaaukude pahteldamine.
- Puidulõike parandus.
- Nurgaklotside tegemine ja paigaldus.
- Viimistlemine
- Traditsiooniline polsterdus.

- Pisiparandused ja lõppviimistlus.

Restaureerimise käigus teostatud tööd ja kasutatud materjalid

1. Teen toolile esmase vaatluse ja dokumenteerin info.

Töövahendid: pliiats, paber

2. Võtan mõõdud ja teen fotod enne tööde alustamist.

Töövahendid: mõõdulint, telefon fotode tegemiseks, joonlaud

3. Teen toolile üldise puhastuse niiske lapiga.

Töövahendid: soe vesi, puuvillane lapp

4. Kuna polster puudub, siis asun kohe puiduosaga tegelema. Eemaldan kunagi kellegi poolt tapitugevduseks paigaldatud naelad. Väga pikad ja roostes, kätte oli raske saada. Naeltest jäid seetõttu väga suured augud.

Töövahendid: naelatangid, pitskruvid, sõrgkang

5. Plaan oli tool tagumistest tappidest lahti võtta, puhastada ja uuesti kokku liimida. Lahti võttes tuli välja, et tapid olid kõik katki ja neid parandada võimatu. Tegin peitliga tapipesad puhtaks ja liimisin kasepuidust uued plommid aukudesse (Titebond). Uusi tappe teha ei olnud võimalik, siis kasutasin puidutüübleid. Puuris augud ja rohke liimiga (Titebond) istutasin tüüblid aukudesse. Rihmaga ja pitskruvidega tõmbasin raami korralikult kokku.

Töövahendid: kummihaamer, erinevad peitlid, akutrell, kondiliim, puidutüüblid, pitskruvid, koormarihm, lihvpaber

6. Pahteldan naelaaegud puidutolmu ja pahtli sideaineseguga, peale kuivamist lihvin tasaseks.

Töövahendid: puidutolm, pahtli sideaine, väike pahtlilabidas, lihvpaber

7. Teen toolile tugevduseks nurgaklotsid (kasepuust). Lõikan papist võimalikult täpsed sabloonid, saen lintsaaga puidust välja ja lintlihvijal lihvin üle. Liimin kondiliimiga külge ja pitskruvidega tõmban kinni. Järgmisel päeval ka kruvid tugevduseks.

Töövahendid: lintsaag, lintlihvija, kondiliim, pitskruvid, kruvid, akutrell

8. Teen parandustüki tooli seljatoe vasakule puidulõikele (kasepuust), liimin kondiliimiga. Vormi annan peitlitega.

Töövahendid: kasepuit, kondiliim, pitskruvid, peitel, maalinuga, lihvpaber.

9. Tuvastan viimistluse piirituse lapiga (väga väikselt pinnalt, jala tagaküljest). Säilinud on algne peits ja mõningal määral ka šellak lakki. Kasutan mõnes üksikus kohas ühtlustamiseks lahjat peitsi (Herdins tume pähkel). Uutele puiduosadele tumedamat (moe pruun ja tume pähkel) Peitsi panen lapiga.

Töövahendid: piiritus, puuvillane lapp, vesipeits Herdins (moe pruun ja tume pähkel),

10. Panen peale krundi (lapiga)

Töövahendid: puuvillane lapp, krunt (männitärpentiin ja linaõli värnits).

11. Paigaldan sadulavöö. Enne sadulavöö paigaldust sobitan vedrud vöö peale ja teen marked, sadulavöö õigeks paigalduseks.

Töövahendid: sadulavöö, haamer, sadulavöö naelad, sadulavöö pinguti, klambrid, klambripüstol, klambrieemaldaja.

12. Õmblen vedrud sadulavöö peale, seon vedrud (5 vedru).

Töövahendid: tamsa, kõver nõel, vedrusidumisnõör,

13. Panen vedrude peale kotiriide (jutekangas tihedam), kinnitan klambritega ja õmblen vedrud riide külge 4 kohast.

Töövahendid: Tihedam jutekangas, tamsa, kõver nõel, klambrid, klambripüstol, klambrieemaldaja

14.Õmblen tihiniidid, mille alla saan heina panema hakata. Heina panemine.

Töövahendid: Tamsa, kõver nõel, merihein, prüül.

15.Raami külge abinaelad. Pingutan jutekanga (hõredam) üle täitematerjali ja tõmban naelte taha kinni. Surun täidise alla, selle peale istudes. Õmblen kanga kinni läbivate pistetega pika kahepoolse nõelaga, tamsa jookseb otse kerast. Õmblustega püüan vedrude peale moodustada terviku vedrude katteriidest, põhikihi täidisest ja täidise katteriidest. Õmbluse lõpetamiseks teen sõlme ja pingutan õmblust keskelt väljapoole, sõlmin lõngaotsa ajutiselt kinni.

Lükkan servades täidise kohevile (alustan esiservast), lisan meriheina vajadusel. Esiserva täidan umbes 1cm võrra kõrgemalt ja kuni 2cm üle sarja kaarduvalt. Lõpuks kinnitan kattedkanga klambritega (eemaldan enne abinaelad)

Kandi õmblemine. Jälgin kandi õmblemisel, et kuju oleks õige. Peab jälgima ka tooli stiili.

Töövahendid: Sadulavöö naelad, haamer, jutekangas hõredam, merihein, prüül, tamsa, klambrid, klambripüstol

16.Õmblen tihiniidid ja ühtlustan polstri õrna meriheina kihiga. Kõige peale paks vatikiht. Täitematerjali peale panen tiheda puuvillariide (mitkal) ja kinnitan klambritega.

Töövahendid: tamsa, kõver nõel, merihein, vatt, mitkal, klambrid, klambripüstol.

17.Lõppviimistlus. Kasutan viimistluseks šellak lakki (lemon). Peale Kannan pintsliga ja lapiga. Jalgadele 4-5 kihti, leenile 8-10 kihti. Pisiparandusteks pehme vaha ja paranduspliatsid.

Töövahendid: šellak lemon (10%), pintsel, puuvillane lapp, pehmed vahapulgad, paranduspliatsid.

18. Alustan kattedekanga panekut. Alustuseks pingutan kanga peale ja kinnitan nööpnõeltega. Kui kõik on ühtlane ja sobib, kinnitan kanga klambritega.

Töövahendid: kangas, klambrid, nööpnõelad, ilupael, tekstiililiim

Mööbli ettevalmistus transpordiks ja suhtlemine kliendiga.

Kõige kindlam on mööbel pakkida pehme kanga sisse ja üle tõmmata kilega. Jalaotsad kaitsen mullikilega. Autos transportides peaks olema mööbel kindlalt paigal.

Annan kliendile kaasa juhised, kuidas kodus mööblit hooldada. Kindlasti šellakiga lakitud pindadele mitte panna niiskeid ja märgasid esemeid ja ei midagi kuuma.

Puhastada ainult kergelt niiske lapiga.

Hinnakalkulaatsioon

Materjal	Ühikud	Kogus	Hind	Summa
kasepuit	m	1	10,00	10,00
puidutüüblid	tk	4	0,65	2,60
sadulavöö	m	3	0,60	2,80
sadulavöö nael	kg	0,05	14,30	0,75
vedrud	tk	4	2,35	9,40
vedrusidumisnöör	kg	0,1	37,30	3,73
jutekangas (hõre)	m	0,4	2,19	0,09
jutekangas (tihe)	m	0,4	2,50	1,00
tamsa, seaming	kg	0,1	16,10	1,61
puuvillane kangas	m	0,4	2,10	0,84
hall vatt	m	0,4	2,95	1,18
šellak	l	0,2	12,00	2,40
peits	l	0,1	5,10	0,51
krunt	l	0,1	8,50	0,85
kangas	m	0,4	23,60	9,44
ilupael	m	1,5	2,10	3,15
muud kulud (klambrid, lihvpaber, Titebond liim, tekstiililiim, pahtli sideaine)	tk	1	6,00	6,00
KOKKU				56,35
Kokku töötunde				82

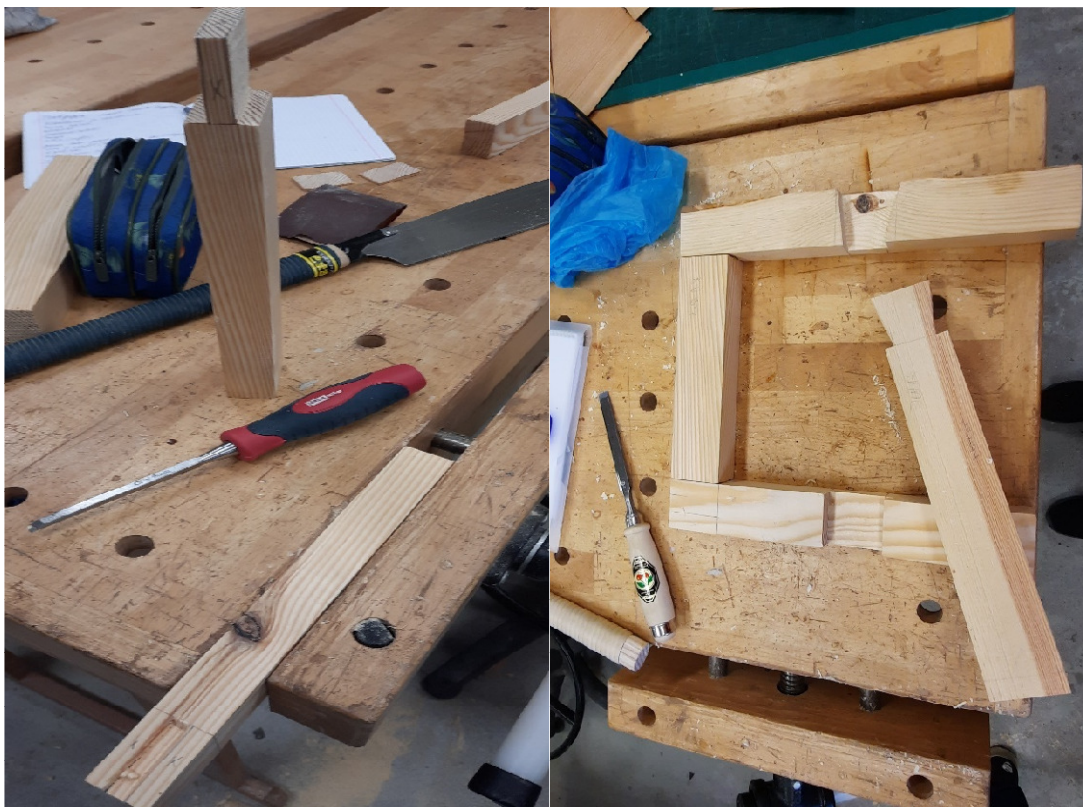
PUITOSADE SÄILITAMINE JA TAASTAMINE

- Tapiraami tegemine (proovitöö)

Puit: mänd

Kasutatus: jaapani saagi ja erinevaid peitleid

Harktapp, keeltapp, risttapp, poolkalasabatapp

- Plommimine ja väiksemad puiduparandused
- Funk öökapi jala plommimine

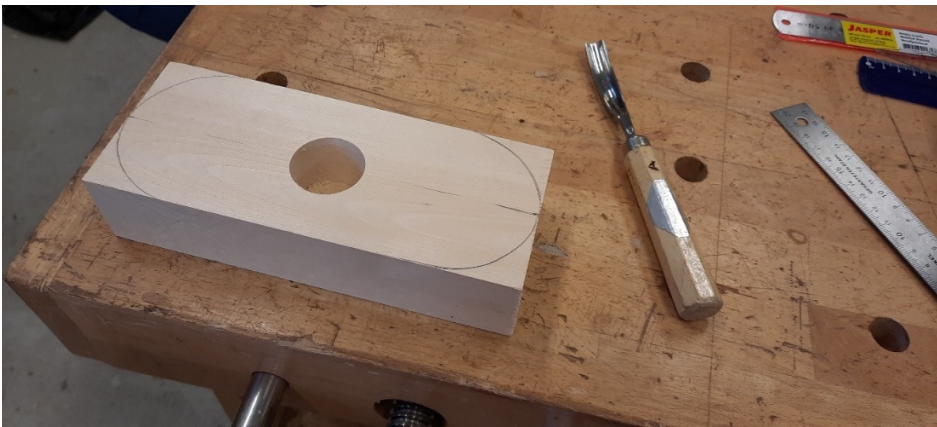
Kasutatud: kondiliim, peitel, jaapanisaag, kaseklots

- Kausi tegemine (proovitöö)

Puit: pärn

Kasutatud: erinevaid peitleid

Viimistlus: õli

Puidu masintöötlamine

- Silumisklotsi tegemine (proovitöö)

Puit:pöök

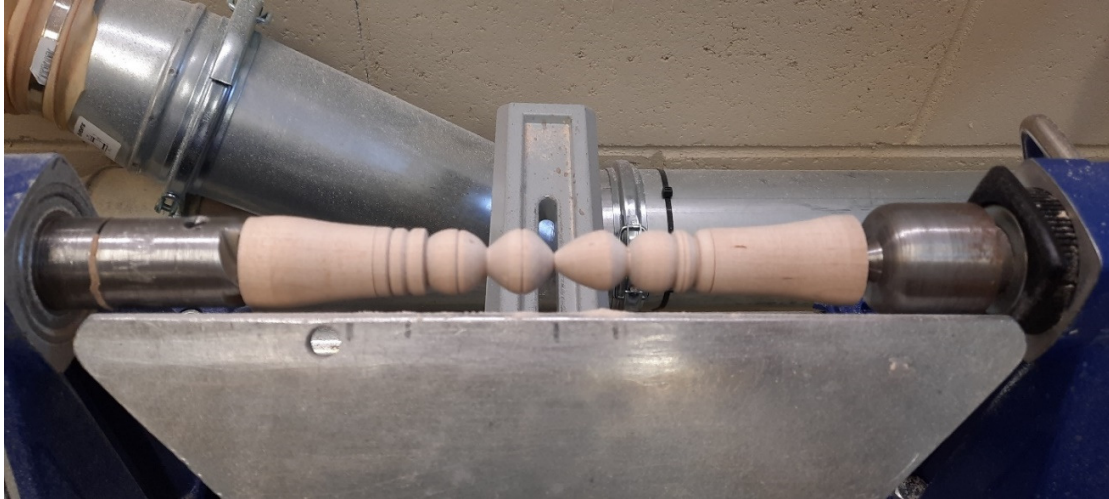
Kasutatud: lintlihvijat ja ketaslihvijat. Puurpingis auk. Viimistlus õliga.

Treimine

Kuna ühelgi esemel ei olnud treimist vaja, siis tegin ühele kingituseks mõeldud mängule nupud.

Kasutatud: treipinki ja peitleid.

Puidulõigete valmistamine ja pirandamine

- Funk öökapile puuduva jupi munaliistu tegemine.

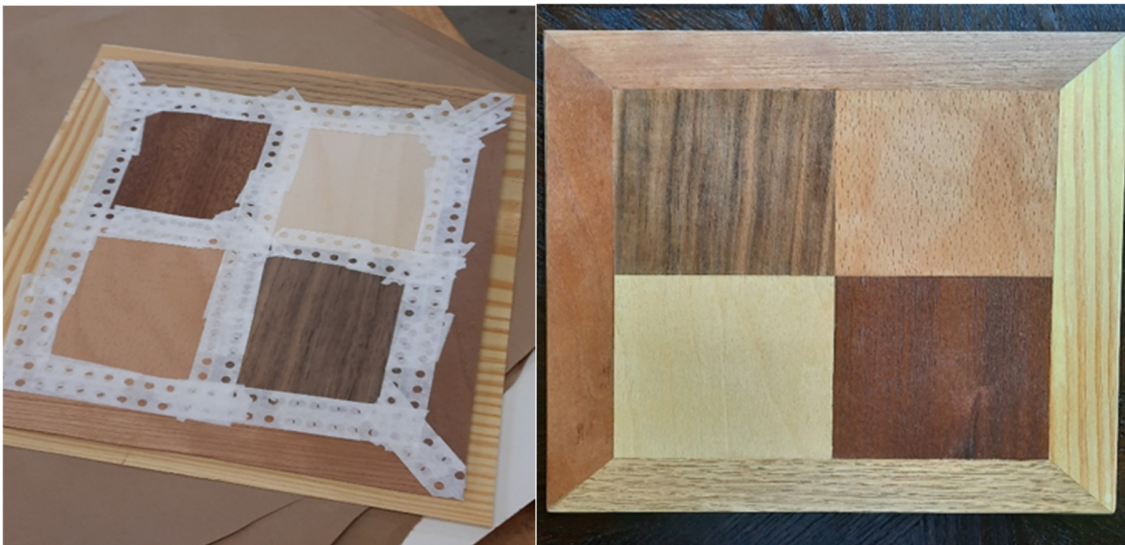
Kasutatud peitleid.

Spoonimine

- Vineertahvli katmine erinevat liiki puiduspoonidega.

Viimistlus: Shellac poolpoleer

- Funk öökapi uksele spooniparandus

- Funk kohvilaud spooniparandused

PUITPINDADE VIIMISTLEMINE

- Vahaviimistlus- intarsia (puuvillase pehme lapiga)

- Õliviimistlus- kaus (lapiga)
- Peits- funklaud (lapiga), kirjutuslaua tool (lapiga)
- Sellak-vaha- funklaud (lapiga lakk ja lapiga vaha)

- Sellak- öökapp (esimesed kihid pintsliga, lõpus lapiga)

- Kirjutuslaua tool (mõned kihid lemon šellakit lapiga)

- Poolpoleer- spoonisärk (poleerpalliga, puuvillase kanga sisse hall vatt)

- Muldvärv- taburet (kandsin peale pintsliga)

- Õlivärv- (Linaõlivärv) Saaremaa tool (pintsliga, esimese kihi lahjendasin linaõliga)

POLSTERDAMINE

Materjalide juurdelõikus ja õmblemine

Kõva polster- kirjutuslaua tool

Puitplaadile jutekangas(tihedam), selle peale kinnitusaasad. Aasade vahele merihein ja selle peale õhuke kiht vatti. Täidisekihi peale puuvillriie, mille pingutan nõõpnõeltega ajutiselt. Istun toolile

ja tõmban riide pingule. Kinnitan klambritega siis, kui olen kindel, et täidist on parajalt. Enne pealiskangast veel õhuke kiht vatti, et iste oleks pehmem ja kindlam, et hein läbi ei torgi. Pealiskihi kinnitan klambritega.

Kasutatud: jutekangas, merihein, klambrid, tamsa, nõöpnõelad, puuvillariie, hall vatt, kunstnahk

Poolpehme polster- Biidermaieri tool

Enne sadulavöö kinnitamist, lihvin lihvpaberiga sarja ülaseru üle, et sadulavööd katki ei hõõruks. Sadulavöö peale tihedam jutekangas ja kanga peale kinnitusaasad. Aasade vahele merihein täidisekihiks, mille katan tihedama jutekangaga. Sarja külgedele olen löönud naelad, mille taha saan kanga pingutada. Istun toolile ja veendun, kas riie on parajalt pingul ning paksust piisavalt. Vajadusel lisan heina juurde. Õmblen läbi kahepoolse nõelaga. Õmbluse pingutamist alustan keskelt. Enne klammerdamist veendun, et meriheina on piisavalt, vajadusel lisan. Õmblen polstrile kandi kõvera nõelaga ja tamsaga. Kinnitusaasad. Veel õrn kiht meriheina tasanduseks, selle peale hall vatt. Polstri katan puuvillakangaga ja kinnitan klambritega. Kõige lõpuks pealisriie, klambritega.

Kasutatud: sadulavöö, sadulavöö pinguti, naelad, jutekangas (hõre ja tihedam), merihein, tamsa, puuvillakangas, kõver nõel, kahepoolne nõel, pealiskangas

Eneseanalüüs

Tallinna Ehituskooli tulles oli minu kogemus vana mööbli vallas väga väike, pigem olematu. Restaureerinud olin ainult ühe väikese peegelkapi. Kuna aga huvi oli väga suur, siis kandideerisin kooli, et teadmisi suurendada.

Koolis käidud aja jooksul olen areneud väga palju. Hindan vana mööblit kordades rohkem ja huvi restaureerimise vastu on tõusnud veel rohkem.

Kooli lõpus ma nüüd ei oskagi öelda, kumb paneb rohkem silma särama, kas puit või polster. Plaanis on edasi õppida ja praktiseerida mõlemat.

Tänud õpetajatele kannatlikkuse eest!

Ettevõtlusest

Kindlasti on mul plaanis selles vallas ettevõtlust alustada. Enne klientidele teenuse pakkumist pean aga veel õppima ja end täiendama.